

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
Nyitlér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Megkoronázták. Vasárnap aug. 9-én. Immár fején ragyog a hármaskorona, a legnagyobb hatalom jelképe ezen a világon. Aki azt viseli, Jézus Krisztusnak földi helytartója. Az az erkölcsi erő, melyet a pápaság képvisel, más hatalom által meg nem közelíthető súlylyal nehezül a népek életének mérlegébe, valóságos tilalomfa azon a mesgyén, amelyen ha átlép az országok millióit irányító szellem, a keserűségeknek, csalódásoknak folytonos láncolata szakad rá, melyek során az erkölcsi és anyagi tönk ki nem kerülhető.

Ez a rendkívüli hatalom ma **X. Pius.** az egyszerű pórfiuból a pápai trónra emelkedett **del Sarto József.** Minden szem felé tekint, minden fül lesi az első szót ajkáról, mely jövődő politikájának bázisa leendő. Pedig hiszen itt nem lehet semmi habozás. A szeretet politikáját fogja ő hirdetni onnan a magasból, melynek megtestesült képviselője volt gyermekéke zsenge éveitől. A vallásosság politikáját fogja hirdetni, melynek fenséges szárnyaiban meg-nemesül a lélek, megacélozódik a szív. Az igazság és őszinteség politikáját fogja hirdetni, melyekre leg-bősbőségesebben van szükségök a világ fiainak. A könnyörületesség politikáját fogja hirdetni, mely felemeli a nyomorultat, megvigasztalja a szenvedőt. A béke politikáját fogja hirdetni, mert csak ennek árnyékában izmosodhatnak a nemzeteknek ugy lelki, szellemi és anyagi összes erői. A honszerelm politikáját fogja hirdetni, mely lángolóvá teszi a gyengéket, oroszlanokká a kishitűeket.

Itt-ott két ezredéve már, hogy hirdetik ezt a politikát arról a helyről, amelyet most **Sarto József** elfoglal. Aki összeütközésbe jött vele, szemben találta magát azzal a sziklával, amelyen nem vesznek erőt a

pokol kapui, amelyet ostromolni igen, de megdönteni a világ minden gonoszságának sem lehet.

Sajátságos felfogása a gyenge, ki nem művelt, sőt olykor talán romlott lelkeknek, mert hiszen kifejezésre jut a sajtóban épen ugy mint a társadalomban, mintha azt óhajtanák, hogy a pápa alkalmazkodjék az ő halványan pislogó szellemi és lelki világokhoz és mintegy mérlegelni bátrak ennek a misztikus hatalomnak az értékét saját tökéletlenségök gyarló emeltyűjén. A kritika megszólal innen is, amonnan is az első hang után és legtöbnyire olyan körökből, hol annak az enun-ciációknak tartalmi mélységét nem-hogy felfogni és átérezni, de még csak sejteni sem képesek.

No hát azt ne várja a világ sem **X. Pius**tól, sem soha semmiféle pápától, hogy az ő szája ize szerint való férfi legyen, sőt ellenkezőleg aki eszményekért lelkesülni tud, igyekezzék a műveltségnek arra a magaslatára feljutni, amelyen az ő lelkének közvetlen megnyilatkozásai igaz örömet fognak kelthetni szívében. A világnak nem visszafele kell fejlődni, ha haladni akar, hanem törekednie kell megközelíteni a tökéletességnek minél magasabb fokát.

Igaz, szálló igévé vált és talán ugy a história mint a köznapi élet tanubizonyságot tehet mellette, hogy „Parva sapientia regitur mundus”, azaz kevés bölcseséggel kormányozzák a világot. Nap-nap mellett fordulnak elő esetek, szűkebb és szélesebb körben egyaránt, hogy a hatalmasok botlásai, súlyos, talán olykor meg sem reparálható tévedéseik ólomsúlylyal nehezülnek a reájok bizottak vállaira. Az egyik baklövésre még nagyobb baklövés-sel dupláznak annyira, hogy sokszor meginog a hit az emberben a földi igazságszolgáltatás lényege felől. Ámde Krisztus helytartója mellett mindig ott van az isteni kegyelem, mert megígérte, hogy vele lesz mindenkor. Onnan egyéni impulsusok után soha, mindig az igazság mérlegén mondják ki az utolsó szót. Azért ezt a közmondást a pápai székre, de kizárólag eskis erre nem lehet alkalmazni. A mint Róma locuta est, abban a szóban tekintet

nélkül arra, hogy gáncsolja-e a világ vagy nem, a bölcseségnek, a szeretetnek, az igazságnak gyöngyei vannak megtestesítve.

Legfőbb óhaja tehát minden jó léleknek, hogy **X. Pius** allocutióit minél többen értsék meg a világ fiai közül, mert azok által, akik megértik és lelkesedni fognak érettök, az emberiség egy nagy lépéssel közelebb jut magasztos céljához.

A mult alkalommal csak röviden adtuk a pápa életrajzát, most ime részletesebben ismertetjük meg eredetével és pályájával tisztelt olvasóinkat.

Az új pápa: *del Sarto József* a híres festő, *Andrea del Sarto* családjából származik.

A család később, mint annyi más történelmi név viselője elszegényedett s a del Sartoék annyira jutottak, hogy szegény földművesekké lettek Riesében.

Del Sarto József 1835 június 2-án született, tehát éppen 68 esztendő, s ugyanabban a korban jut a pápai trónra, mint XIII. Leo. Tizenöt éves korában kispap lett Trevisóban, huszonkét éves korában papnak szentelik, miután tanulmányait Trevisóban és Padovában, az akkor még osztrák városokban, a kétfejű sas jogara alatt fényes eredménnyel befejezte, a nélkül, hogy valaha szükségesnek látta volna azokat Rómában tökéletesíteni. S akkor végigmegy az egyházi hivatalok egész lajtorjáján. Káplán az ősi *Castel/franco*-ban, plébános *Trombolo*-ban és *Salzano*-ban s csaknem negyvenéves, mikor püspöke figyelmes lesz rá s meghívja a trevisói papnevelőintézetbe lelki igazgatónak, megteszi az egyházmegyei hivatal vezetőjének, kanonoknak; majd a püspök halála után kanonok-kollégái kitüntették bizalmukkal s a székiüresedés idejére káptalani helytartónak választották meg.

Nehéz viszonyok között bajlódott a fiatal plébános. Az olasz papság általában kissé hidegen viselkedett az olasz nemzeti mozgalmakkal szemben, mert ezek erősen antiklerikális színezettel kezdődtek és folytatódtak; azért ragaszkodott tehát az a papság az osztrák uralomhoz, a mely adó dolgában nagyon kimélte az olasz államait, ugy

hogy még most is sóhajtva emlegetik Felső-Olaszországban. Ebben a kétségeskedésben del Sartónak is volt része s ezért kiáltották ki az olasz honfiak hazaárulónak, de tisztelték benne a kitünő lelkipásztort, aki élt-halt népe testi és lelki jóvoltáért.

Az aggastyán IX. Pius nem vette észre ebbeli működését, de XIII. Leo figyelmét nem kerülte el s hirtelenében a nélkül, hogy *del Sarto* várta volna, 1884-ben kinevezte mantovai püspöknek.

Akár plébános, akár püspök volt *del Sarto*, rokonairól nem feledkezett meg, de sorsukon csak könnyített s nem emelte őket magasabb társadalmi rétegbe. Anyja még él, tehát megérte fiának fölmagasztalását s nem mult el esztendő, hogy az egyházfejedelem szerény sorsu parasztasszony anyját meg ne látogatta volna Rieseiben. Két testvére Velenczében még most is trevisói contandina parasztruhában jár; egyik öcsese otthon szatócs, a másiknak osztériája van.

Mantovában nem volt tovább kilencz évnél, 1893. június 2-án lett velencei pátriárka. Az az érdekes, hogy ezen a széken ült 1827-ben egy magyar ember: *Pyrker* László, aki magyar létére nagyon közepes német hőskölteményeket irt s később a viszonylag szegényesen dotált velencei pátriárkaságot a fényes jövedelmű egri érsekséggel cserélte föl.

Ezután évről-évre tapasztalták az olasz hazafiak, hogy a pátriárka mindinkább beljebb kerül az uralkodó család kegyeibe.

Del Sarto hirtelen emelkedése is mutatja, hogy nem közönséges férfiúval val dolgunk. Eléggé zárkózott jellemű ember, azért nagyon kevesen ismerik; de ez semmit sem von le szeretetreméltóságából, bonhomiójából, a mi annyira meggy, hogy a velencei gondolatok is imádják; letérdeltek előtte, ha áldását adta rájuk s egyhangú volt közöttük a vélemény, hogy az az áldás biztosítja nekik a menyországot. Ezek a gondolatok is telivér velen-

czeinek nézik s ilyenek szeretik; a velencei nép pedig ezerszámra kísérte gondolóját a pályaudvarhoz, mikor Rómába utazott s szerető bizalmasodással kiáltották neki oda:

— *Viva del Sarto, il papa novello!*
A non rivederci! Éljen az új pápa! Ne lássuk egymást viszont! S tényleg nagy kérdés, a jövő egyik legfontosabb problémája: vajjon X. Pius pápa el fogja-e valaha hagyni a Vatikánt.

XIII. Leo és biboros kollégáinak szimpatiaját, közkedveltségét és népszerűségét *del Sarto* József főleg annak tulajdonithatta, hogy a keresztény szocialista mozgalmaknak apostola volt. Ezeket tudvalevőleg Olaszországban jellemzőbben keresztény demokráciának nevezik. *Paganuzzi* gróf, ennek a demokráciának egyik oszlopa, kebelbarátja volt s bizonyára meg is marad a X. Pius pápa jó és bizalmas emberei között.

Koronáztatása nagy ünnepek között a mult vasárnap történt meg, augusztus 9-én.

Del Sarto megválasztásában a katolicizmus demokráciája nagy szabásúan nyilatkozott meg. A szegény trevisói parasztfiú most a világ legelső és legrégebb trónján ül, a melyre úgy jutott, hogy hercegeket, grófokat, bárókat, őrgrofokat, milliomosokat, duszgazdag egyházfejedelmeket győzött le a mostani pápaválasztásnál.

A püspök ur Ő nagyméltósága a pápaválasztásról szóló örömhirt a következő körlevélben adja tudokra hiveinek, s a hálaadó istentiszteletre vonatkozólag az alábbi intézkedéseket teszi:

A végtelen irgalmu Isten meghallgatta buzgó imánkat, megszüntette anyaszentegyházának árvaságát. A szent kollégium tagjai Isten Szent Leike által vezéreltetve f. hó 4-én tartott hetedik ülésükben Krisztus földi helytartójává, az anyaszentegyház látható fejevé választották *Sarto József* kardinálist, velencei patriárchát, aki X. Pius nevet vett föl.

Fiui hódolattal üdvözöljük az apostolok méltó utódját, akit a föld népéből választott ki az Ur és rendelt földi országának fejedelmévé. Velence szelid lelkü, tudós főpapja kapott meghívást Szent Péter hajójának kormányára, s mi hiszszük, hogy aki elhagyva a lagunák csodás városának néma csöndjét e hajón kiszállt a tenger mérhetetlen sikjára, erős kézzel s biztosan fogja kormányozni azt a fenyegető veszélyek között.

Adjunk hálát Istennek a vigasztaló kegyelemért, melylyel bánatos lelkünket felvidámitotta, a legkegyesebb gondoskodásért, mely az anyaszentegyház élére X. Piuszt állította, akiben ismét szerető atyát, böles főpásztort, fenkölt lelkü fejedelmet nyert a katolikus világ. Kérjük egyszersmind a Mindenhatót, hogy Szent Atyánkat kegyelemajándékaival árasssa el s az anyaszentegyház jólétére és dicsőségére munkás erőben sokáig éltesse.

Elrendelem ezennel, hogy ugy a székesegyházban, mint az összes plebániái és szerzetesi templomokban f. hó 9-én, vasárnap ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartassék a hívő nép minél tömegesebb részvétele mellett. A szent misét Te Deum előzze meg.

A hová jelen rendelkezésem a jelzett ideig el nem juthat, a hálaadó szent mise f. hó 15-én, Nagy-Boldog-Asszony napján végeztessék.

Az ünnepélyes misét megelőző szentbeszédekben hirdessék a szónokok az anyaszentegyház örömeit, a katolikus világot érdeklő nevezetes esemény jelentőségét, felhíva a hívőket, hogy Szent Atyánk dicső kormányzásáért s az anyaszentegyház jólétéért buzgón imádkozzanak.

A Te Deumot megelőző napon este, az angyali üdvözlésre való harangozás után fél óráig az összes harangok szóljanak.

Szatmár-Németi, 1903. aug. 6.

Gyula s. k.
püspök.

TÁRCSA.

Felső Gallán.

A fővároshoz két órányira személyvonaton találtam egy pompás és hozzá olcsó nyaraló helyet. A hegyek közül kikerülve, nyílik egy szép amfiteatrum. Jobbra szőlő-hegyek kanyarodnak, balra magas erdős hegy két mészszikla sorral tarkázva. A hegy tetejéről kápolna tekint le a völgyben elterülő Felső Gallára. Itt van a kálvária is. Alig kerültem családommal a faluba, hát egy győri ismerős kollégával találkoztam, ki szintén itt nyaralt. Mindjárt mondta, hogy programot csináljunk délutánra. Abban állapotunk meg, hogy este felé kuglizás lesz a kőbányászok kintinjánál.

Ugy is történt. Itt sokkal megismerkedtünk. A délután nagyobb részét a diófa alatt heverészve, közel jó forrásvizhez töltöttük.

Más napokon ki-ki mentünk az erdőbe. Terényi Margit kisasszony megmutatta itt a helyet, hol pár év előtt a szerencsétlenül járt „pubi” eltemette, kit egy brutális felsőgallai czirmos, mely nem válogat abban, hogy veréb-e vagy kanári: kegyetlenül egy csapással elejtett. Kis körisfácska jelezi a dalos nyugvó helyét. Emlitem, hogy a fácska két ága mikép kanyarodik lantalakban. Mondja erre M. kisasszony: A publi valóban szépen tudott zenélni. Elhiszem neki, kinek zenei tehetségét közelébb Berlin is elismerte. Az erdőben egy pár óz is defilírozott előttünk. Nagybányán oly sok ideig közel és távol erdőket járván, nem találkoztam e vadban szegény vidéken ily kedves jelenséggel.

Öröm látni az igyekvő, jómódu népet. Német az anyanyelvök, de azért igyekeznek magyarul tanulni. Kalapjukat nemzeti színű szallag disziti. Kedves volt hallani vasárnap a szent misén a jámbor falusi nép gyönyörű énekét.

Este meg a czirkusi látványosságból s kijutott a vendéglő kocsisinjében. A végén lóval is produkáltatta magát az igazgató. De feküdjünk le, mert holnap nagy kirándulás lesz.

Még délelőtt utnak indultunk. Három család. Csél: *Vitámvár*. A kertünkön keresztül folyó patakocsán átmertünk a csendesen emelkedő lejtő szántó földjeire, ezek baloldalán szőlőkertek vannak, az egészet erdők koszoruzzák. Elértük Eszterházy Ferencz tatai gróf erdei lakását. Az ajtó fölött szarvasfej, az agancsai között egy fafeszület. Itt kissé pihentünk és jó vízzel oltottuk szomjunkt.

Gyertyán-, bükk-, körisfa, til-tul tölgyfa között haladva, fölkapaszkodtunk egy magas hegyre. Kissé alattunk egy erdős hegyesucson emelkedett *Vitám vára*. Két igen magas falával körülvett. Bal oldalon láttam két egymás fölött levő szük kaput. Az alsóhoz odakanyarodó utat. Ide kanyarodtak be haj-

A kibontakozás.

Abból a sajnálatos helyzetből, melybe a bécsi intrika kergette bele Magyarországot, végre talán megjön a kibontakozás. Tisza visszautasítása és Héderváry gyors bukása bebizonyították, hogy helytelen az a politika, melylyel minduntalan aknát akarnak állítani hazánk alkotmánya és nemzeti létérdekei alá. A hosszú küzdelemnek végre talán meglesz a gyümölcse, hogy nem osztrák, hanem magyar nemzeti politikát kell üzni ennek az országnak határai közt, amelyet magyarok szereztek, magyar véren és pénzen tartanak fenn.

Héderváry beada lemondását, a képviselőházi panama visszafelé sült el, s ime itt nyugszik az áldozat a kormány személyében a küzdők lábainál.

Az új kabinet alakulásának kell, hogy a nemzeti érdekek legyenek hőmérői. Más kombinációt itt ma már elképzelni sem lehet. Világos, hogy a Héderváryval történt tapintatlan és csuf kudarczczal végződött kísérletezés csak rosszabbá tette a helyzetet, annyira rosszra, hogy ezen még többet rontani ugyyszólván képtelenség. Hiszen akkor ott állunk a forradalom előtt.

Ezt senki sem akarja. Legkevésbé akarja maga a király, kinek ifjúkorában trónraléptét éppen a szabadságharc viharai keserítették meg. Hogy nem akarja, és nem hisz már rossz tanácsadóinak, abból látszik logjában, hogy ennek a csuf vesztegetési panamáának az idején nem elégedett meg a bizalmas és hivatalos jelentésekkel, hanem magához kívánta főleg az ellenzéki lapokat, és minden oldalról akarta magát tájékoztatni.

Jóleső örömmel veszi tudomásul az egész ország, hogy olyan minisztérium van kombinációba véve, mely csakis a nemzeti követelések alapján hajlandó elfoglalni a helyét. Beszélnek egy *Apponyi* — *Wekerle*-féle koalícióról és ez volna leginkább megfelelő az igényeknek. Beszélnek *Andrássy Gyuláról*, aki azonban a néhány héttel előbb történt kirukkolásából következtetve, midőn a bécsi hangok után ütötte meg a dobot, aligha nyújthatna kellő garanciát a teljes sympathiára. *Csáky Albin* gróf jelölése szomorú emlékeimél fogva szintén nem megfelelő a kívánalmaknak.

Ha *Apponyi* gróf most sem jön be a minisztériumba, nem lehet megnyugtatta a nemzet, hogy ismét nem fogják-e kitörni a

nyakát aspirációinak, melyekért oly önfeláldozó küzdelmet folytatott.

Különös megnyugtatóra szolgál, hogy Ő felsége a válság elintézése végett Budapestre jön, s a magyar politikusok meghallgatása után fog dönteni. Csütörtökön, vagy pénteken érkezik hű magyarjai közzé. Várjuk és reméljük a legjobbat, mert az országnak égető szüksége volna már reá, hogy helyreálljon a parlamenti rend és megkezdjék a hasznos tárgyalások menetét.

Hogy minduntalan Ausztriával folytassa a küzdelmet hazánk nemzeti jellegéért, ennek már valahára végét kell vetni. Külön állam vagyunk, nem akceptáljuk az osztrák parancsszót. A fejlemények arra mutatnak, hogy ennek az akaratnak most érvényt is fogunk szerezni.

Lelkesedéssel fogadunk és üdvözlünk tehát egy *Apponyi*-minisztériumot.

A szabadelvű párt.

A szatmári szabadelvű párt is megnyilatkozott a nemzeti kérdésben. Azaz még csak a választmánya, ennek a határozatát azonban minden bizonynyal magáévá teszi a párt.

A kezdeményezés dicsősége nem az övé, itt a babér Debreczent illeti. Az ottani szabadelvű párt volt az első, amely a sarkára állott és ki merte mondani, hogy a magyar zászlót, magyar czimert, magyar vezényszót, a magyar tisztet, szóval a magyar szellemet nemcsak a kisebbség, hanem az egész nemzet óhajtja a magyar hadseregben és a már 35 évvel ezelőtt meghozott törvény végrehajtását kívánja. Együttal felhívta az országos szabadelvű pártot, álljon ennek a mozgalomnak az élére és valósítsa meg a közös nemzeti óhajt.

Ez a felhívás talált visszhangra S atmáron, midőn az itteni szabadelvű párt magáévá tette a debreczeni határozatot, s csatlakozott a mozgalomhoz.

Más országokban ez egészen természetes dolog volna, nálunk azonban meglepetést kelt, mert a liberális kormányok uralma alatt ilyet még nem láttunk. Nálunk a szabadelvű párt nem volt tényező a politikában. Egy lélek nélküli tömegnek tekintették onnan felülről, melynek csak annyi a missiója, hogy beliferálja a képviselőházba a kormánypárti jelölteket. Megvásárolható portékának tekintették, melynek megadják a megfelelő „uti-

költséget,” s ennek fejében tartozik szavazni mint a karikacsapás. Olyan elemnek tekintették, amelylyel nincs mit számolni, mert hiszen a bért megkapta a tett szolgálat fejében.

És a szabadelvű párt bűnösségének érzetében csendes resignációval türe sorsát, még csak mukkanni se mert, hiszen tudta, hogy ugysem fog meghallgatásra találni. Beletörődött, hogy neki egy engedelmes masszának dukál lennie, amelynek csak akkor van joga, mikor szavazni kell, de ezt a jogot akkor is a levezényelt egyén érdekében tartozik érvényesíteni.

Most kezd egy kis önérzet belopózni a szabadelvű párt köreibé, Kérdés, nem szegik e nyakát, mire veszedelmesebbé válhatnék. Mindenesetre örvendetes dolog, hogy a párt mint ilyen észrevételné kívánja magát és meg akarja mutatni, hogy ő akar. I tud. E tény fordulópontra lehet nevezni politikai életünkben. Csak az a kérdés, vajjon lesz e szívósság a szabadelvű pártban állani a sarat, mert a multban nem sok energiával találkozott részéről a nemzet. Vajjon nem fogja-e behuzni most is vitorlát az első parancsszóra! . . .

Kívánandó, hogy ne legyen úgy. Kívánandó, hogy ne a szabadelvű párt akarja azt, amit onnan felülről akarnak, hanem odafent essék döntő mérlegbe az ő akaratja. Mert ha így fordulna a dolog, remény lehetne rá, hogy a kormányzat szelleme nemzeti színt öltene magára. De a míg a szabadelvű párt nem tud akarni és ami fő, minden sáp, vagy Judáspénz utógondolata nélkül nemzeti szellemben akarni, addig abból az alárendelt helyzetből, melyhez 35 esztendő szennye tapadt, nem leend képes magát kiemelni, s nem leend képes a nemzetnek a szó valódi értelmében vett *szolgálatot* megtenni.

Ezért üdvözlí szívvel minden jó hazafi a szabadelvű pártnak ezt a szokatlan és nagy meglepetést keltett állásfoglalását, mert míg egyrészt a nemzeti szellem védőinek mutatják be magokat, másrészt ez a fellépés bilincstörést jelent, amelylyel fel akarja magát szabadítani és véget kíván vetni ama fejetejére állított rendszernek, hogy neki parancsoljanak onnan felülről azok, kik a hatalmat az ő kegyelméből birják.

Ime közöljük a szatmári szabadelvű párt választmányának határozatát, melynek ülésében dr. *Kereszteszeghy* Lajos ügyvéd elnökölt:

A szatmári szabadelvű párt egész terjedelmében magáévá teszi a debreczeni szabadelvű pártnak a közös hadseregre vonatkozó nemzeti követelések tárgyában 1903. évi jul. 20. án hozott határozatát és kijelenti, hogy elérkezettnek látja annak idejét, hogy megvalósíttassanak és teljesíttessenek a nemzetnek elejétől fogja létezett és elidegeníthetetlen jogaiból eredő azon követelése, hogy a közös hadseregnek Magyarországból kiegészített részében a magyar zászló, magyar czimer s a magyar közjognak megfelelő jelvények alkalmaztassanak, a szolgálati és vezényleti magyar legyen, a magyar származású tisztet a Magyarországból kiegészített ezredbe visszahelyeztessenek; az összes Magyarországon lévő katonai nevelőintézetekben az oktatás nyelve a magyar legyen s az országban magasabb katonai tanintézetek állíttassanak fel; a katonai büntető ügyekben pedig a tárgyalási nyelv az ország területén magyar legyen.

dan a cseh rablólovagok, megterhelve zsákmányokkal ezen eldugott fészkekbe.

A hegy nyugoti oldalára kerülve, szép kilátásunk nyílt a messzeségbe. Középen *Vértes-Somló* — *Vérteshegyek* ezek itt — azonban az előttünk levő hegy elfedi szemeink elől a falut, a láthatár baloldalán kékellik a *Székesfehérvári hegy*, innen jobb felé húzódik a *Környei tó*, *Bánhidai tó*, *Tata* két tornyu templomával és híres tavával. Távesővel *Komáromot* is láttuk. Alattunk csupa erdők. Remek körkép! E helyen tanyát ütöttünk. Tüzet raktunk, zsiványpecsenyét sütöttünk, más hazulról hozott edelelekből is kedvünkre lakmározunk. Nem volt vízünk. De volt vezérünkben, a kedves plébánosban ész, ki pinczejéből gondoskodott üdítő harmatról.

Vissza jövet betértünk *Eszterházy* gróf vadaskertjébe. Jobbról erdő, balról legelő. Egy dämvad — az őrszem — előttünk legelt. Elég közel láttuk a sok szarvas, dämvad,

volt köztük fehér szarvas is. Visszatekintve, ott a magasban zöld között fehérlik *Vitám vára*. Lejebb az erdős hegyen két sziklacsopot látszik, az egyik váralak, a másik házakhoz hasonlít. Jól esett az erdésznél a pihenés meg a friss víz, de nem különben az aludt tej is, melylyel az erdésznél kedveskedett. Megtekintettük a gróf lakosztályát, diszítve vadkan-, rókafejekkel, vadkanagyrakból készült fogásokkal, vadkanagyrakkal diszített esillárral. Kandalló. A falon egyszerű keretekben vadászkepek. Nemes egyszerűség vonul végig a lakáson. Már sötét volt, midőn erdőkön keresztül haladva elértük tanyánkat.

Másnap szinte fájó érzettel váltam el a kedves falutól. Az vigasztalt, hogy nincs messze a fővárostól.

Lukács György.

Semmiággodalma e pártnak e tekintetben nincs, hogy a nemzet ezen osztatlan kívánatainak életbe léptetése a közös hadsereg harcokésztségét csökkentené; ellenkezőleg azt tartja, hogy a nemzeti eszmének a közös hadsereg magyar részében elnyomása hátrányos, sőt végzetes következményeket vonhat maga után épen a sikeres hadviselés szempontjából.

Meg van győződve e párt arról is, hogy a jelenlegi bonyolult és sajnálatos parlamenti helyzet a nemzet kívánásainak a kormányzat részéről való elismerése és a mielőbbi életbeléptetés ideje, sorrendje tárgyában félremagyarázhatatlan, határozott és kötelező kijelentés megtétele által orvosolható lenne. S üktségét látja ennél fogva, hogy ezek a határozott és kötelező kormányzati kijelentések mielőbb megtétessenek és ezáltal a parlamentben a nyugalom helyre állítván, az ország anyagi érdekeit mélyen érintő fontos ügyek a közérdeknek megfelelőleg elintézhettek legyenek.

Szükségét látja a párt, hogy a nemzet ezen egyhangú követeléseinek keresztülvitelét az országos szabadelvű párt tűzze a zászlajára, mert azok megvalósítására épen a szabadelvű párt hivatott és a keresztülvitel tekintetében garanciákat nyújtani egyedül képes és nincs arra ok, hogy azon téves hiedelem terjedjen el és tartassék fent, mintha a nemzet kívánalmát csak egy parlamenti párttörődék hangoztatná s eredmények csak a törvényhozás rendes menetének megakasztásával volnának elérhetőek.

Ezt a javaslatot az aug. 25-ére összehívandó közgyűlés elé terjesztik.

Azok a pápai zászlók.

Valakinek szegyet ütötték a fejébe azok a szép sárga fehér zászlók, amelyek a pápaválasztás után itt is, ott is kitűzettek városunkban, mint szorosabb értelemben vett zászlóknak az öröme, mely e nagy esemény által a katolikus világot érte. Nem is késett körültekintő aggodalmának egy helyi lapban (Sz. H.) kifejezést adni, hogy e tény a nemzetközi politikának és a velünk szövetséges viszonyban levő Olaszországnak sérelme, ami diplomáciai beavatkozásra is adhat okot.

Nagyon jól ismerjük mi azt a szellemet, mely ilyen kerülő uton, ilyen nagyképű alakoskodással szeret rejtett céljának eléréséhez jutni. Ezzel a szellemmel aknázzák alá pár évtized óta a társadalmi rendet, s csinálnak közvéleményt a hamis jelszavaknak. Ne gondolja senki, hogy itt is a barátságos viszony megóvása volna az indító ok, amelynek köntösébe öltöztették a háttérben lapangó rejtett célzatot. Ezt semmi szín alatt sem Szatmáron intéznék el, ha csakugyan veszedelmet látnának azokban a kitűzött pápai zászlókban.

A kifejezett aggodalomra nézve azonban megnyugtathatjuk az illetőt, hogy Olaszország a pápai birodalom okkupálása óta soha se vette szívére, ha azokat a pápai zászlókat a saját határai között is kitűzték. Rómában ez napirenden van pápai ünnepek alkalmával, amelyből senkinek sem jutott eszébe mondvasinált sérelmet gyártani. Tessék csak elolvasni a Budapesti Hírlap aug. 6-án megjelent számát, meg fog győződni, hogy székesfővárosunk utcáin is ott lengenek a pápai zászlók, sőt milyen csudálatos dolog, hogy nem is szurnak szemet senkinek. Pedig ott igazán hem-

zsegnek a nyomdák a zsidó — liberális újságoktól.

Ha nem tetszem volna még Bécsben megfordulni, de esetleg véletlenül utja kerül az osztrák fővárosba, legyen szives megtekinteni az apostoli követ palotáját, két nagy czimer látható azon, a pápáé az egyik, az osztrák császáré a másik.

Azt is tudja a talán a cikkíró, hogy a pápa, noha elfoglalta birtokait az olasz király, uralkodónak van elismerve. Diplomáciai összeköttetése van a világi hatalmak udvaraival, melyekbe követeket küld és azoknak követeket fogadja. Ha olvasná például a fővárosi lapokat, megragadhatta volna becses figyelmét, hogy azok ezekben a napokban trónfogalásról, koronázásról beszéltek, melyre a császárok és királyok is elküldötték képviselőiket, a diplomáciai kart, kik az ő nevében hódolatukat mutatták be a pápának.

Ime tehát akit megillet a trón, a czimer, a korona és az uralkodók hódolata, attól ezt a symbolumot, a zászlót sem lehet megtagadni. Tényleg nem is tagadták még meg másutt, csak a cikkíró állítása szerint Debreczenben.

Azt is tudja talán a cikkíró, hogy Németország protestáns állam, sőt éppen egyik tagja annak a hármasszövetségnek, amelyre részéről hivatkozás történik. És ime mit látunk a hármasszövetségnek ezen épen nem katolikus országában? Pápai ünnepek alkalmával, különösen a már eléggé ismeretes katolikus nagygyűléseken fehér és sárga kelmékből készült díszítésekkel vonják be a termeket, melyekben jobbra a pápa, balra a német császár szobra van pompás virág-erdő közt elhelyezve, a templomok tornyán és a kath. intézetek palotáin pedig a német császári zászló mellett ott leng a pápai lobogó. No lám, ilyen szépen mennek dolgok a hármasszövetség eme protestáns államában, mégsem jutott eszébe egy „polgármesternek” sem, hogy tiltakozzék ez ellen a szörnység ellen, mely felrobbantással fenyegeti annak a szövetségnek alapjait.

Sajnálatos, hogy ennek a tiltakozásnak is épen Magyarországon kellett megtörténni, ha ugyan igaz, ahol tudvalevőleg nem a magyar, hanem a zsidóész szerint igazodik a világ. És épen Debreczenben!... No hát akkor csakugyan a különlegességek hazája ez a magyar metropolis. Talán ott tartózkodott épen abban az időben a cikkíró ur, és kifejezte valamelyik lapban hasonló szellemű aggályait. Akkor ugyancsak felült neki Debreczen polgármestere. Ami különben alig hihető!...

De ha igaz is, ebből egyáltalában nem következik, hogy helyes volt az az eljárás. Sőt a magasfoku neveltlenség mellett az erőszak bélyegét viselné magán. Ez a kettő szokott egy társaságban megjelenni. Ismételtén kifejezzük azonban, hogy a jelzett állítást Debreczen polgármesteréről feltételezni nem tudjuk.

Legyen szives tehát nekünk megengedni, hogy ilyen nagy örömeik alkalmával kifejezést adhassunk lelkünk érzelmeinek azon mód szerint, amelyről azt hisszük, hogy annak az örömnek tartalmi mélységét s magát az ünnepek lényegét hivebben tükrözi vissza!

Városi közgyűlés.

Törvényhatósági bizottságunk tegnapi délután tartotta meg augusztus havi rendes közgyűlését Pap Géza polgármester

elnöklete alatt, ki a szabadságon levő főispánt helyettesítette. Mindössze 25—30 bizottsági tag volt jelen a közgyűlésen. E részvétlenség oka bizonyára a nagy dologidő lehetett, mely a bizottsági tagok jó nagy részét távoltartotta. Kevés volt a tárgysorozat is, s nem volt benne egyetlen egy sem olyan, mely nagyobb érdeklődést tudott volna kelteni.

A polgármesteri jelentés tudomására hozta a közgyűlésnek, hogy a város négyrendbeli adósságának konvertálására hozott közgyűlési határozatot másodszori sürgős felterjesztés után a belügyminiszter jóváhagyta. E pénzügyi művelet által jövőre 19000 koronával lesz kevesebb a város kiadása, a mi a pótdótot 8—10 százalékkal fogja lejjebb szállítani.

A lovas tüzérezred osztály és a 15. sz. huszár pótkeret részére építendő laktanyák ügye a hadügyi kormány által kedvező elintézet nyert s az építkezés nemsokára megkezdhető lesz.

A szatmár—m.-szalkai vasut építési engedélye egy évre meghosszabbított. A Gregersen-cég már a nyomjelzési munkálatokat végezteti, a közegei által törzsrésztvények jegyzéséről is gondoskodik. A szatmár bicszádi vasut valószínűleg szövetségi uton lesz kiépítve. A vasuti internátus építése ügyében a M. Á. V. igazgatóságával kötött szerződés némi módosítással jóváhagyást nyert s az építkezés a jövő 1904. év folyamán lesz végrehajtva.

Törseök bizottsági tag, a kinek fellebbezésére a belügyminiszter első ízben nem hagyta jóvá a konvertálásra hozott közgyűlési határozatot, most sem fogadta el a jelentésnek ide vonatkozó részét, hanem azt ajánlotta, hogy az adósságok rendezését halasztva a közgyűlés akkorra, a mikor a készfizetések ideje bekövetkezik. A közgyűlés a polgármesteri jelentést tudomásul vette.

Napirend előtt Kótai bizottsági tag interpellációt intézett a polgármesterhez Klein Vilmos által a Nagyberék-ben jogtalanul elfoglalt ut terület ügyében. Ez ügyben bírói döntés is történt már. A polgármester kimerítő jelentését annak idejében a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

A folyó évi június havi adó elő- és leírásokról szóló jelentést tudomásul vették. A kereskedő tanoncz-iskola bizottságába a kijelölt tagokat a közgyűlés beválasztotta. Az iparos tanoncz-iskola bizottságát illetőleg a tanács utasított, hogy a szeptemberi közgyűlés elé konkrét javaslatot tegyen.

Zágonyi György volt ev. ref. tanító helyettesítésénél 420 korona merült fel, melyet a németi egyház a város által kért kifizettetni. A város e kérést megtagadta, de felebbezés útján mégis köteles a helyettesítési díjat megfizetni. A közgyűlés a 420 koronát az előre nem látható kiadások terhére kiutalta.

A mohai-erdőn a ker. miniszter egy átjáró utat engedélyezett.

A városi óvoda helyiségének egy részét a zenede céljaira, a másik részét Hatvány Péter ny. óvónak a jövő év máj. 1-ig lakásul átengedte a közgyűlés.

A tűzoltó őrtorony helyéül a tűzoltólaktanya hátsó részén levő helyet jelölték ki s ide fogják építeni az őrtornyot azzal a költséggel, melyet püspök ur Ónagyméltósága e célra kegyesen felajánlott. A közgyűlés e nemeslelkű adományért Ó nagyméltóságának hálás köszönetét fejezte ki.

Az udvari utat kavicsburkolat helyett

rendes burkolattal fogja kiépíteni a város. Az ut szélessége 3 m. lesz, költsége 3260 koronában van előirányozva.

A közbárányhid kerítésére 560 koronát szavaztak meg s a terv végrehajtásával a tanácsot megbízták.

Kiss Gedeon volt főkapitány emléksobrára 1390 korona gyűlt be. *Horvay János* szobrászművész az emlékművet 3 m. magasságban sókúti kőből, 80 cm. m. bronzszoborral 2000 koronáért elkészíti. A hiányzó összeget a közgyűlés megszavazta s az emlékművet a Kossuth-kertben fogja felállíttatni.

Pozsony város átiratát, a tüdővész elleni védekezés, Bereg megye átiratát a korecsmaházak és pálinkamérések vásár- és ünnepnapokon zárvatartása, s végül Debreczen város átiratát *II. Rákóczy* Ferencz hamvainak hazaszállítása tárgyában tndomásul vették.

Gönczy Béla rendőrtisztnek 4 heti, *Árokháty* Vilmos községi bírónak 6 heti s *Ferenczy János*nak a kért szabadságidőt megadták.

A magyar közönséghez!

A Magyar Védő Egyesület, czéljához híven — a hazai ipari és mezőgazdasági termelés és a hazai munka és nemzeti keskedelem védelme és ezuton való nemzeti irányu fejlesztésére működését megkezdte. Ezen czélból fölkérünk ezennel minden ipari és mezőgazdasági termelőt, azok szövetezeteit és testületeit, — minden iparost és gazdát, akik az általuk előállított cikkeknek nagyobb forgalmát és kelendőségét óhajtják, hogy nálunk jelentsék be, milyen cikkekkel, milyen mennyiségben óhajtának egyesületünk „Országos Áruforgalmi Központja” által elhelyeztetni.

Fölkérünk minden kereskedőt és különösen a nagyobb fogyasztókat, intézeteket, testületeket, gyárakat, stb. akik hazai cikkekkel hajlandók szükségletüket fedezni, hogy ezen szándékukat, a kereslet tárgyát és az évi szükséglet mennyiségét nálunk jelentsék be.

Felkérünk mindenkit, aki hazai cikkek ajánlása, terjesztése által mint kerületi és helyi képviselő, ügynök, vagy utazó állandó szép jövedelemre szert tenni, avagy rendszeres forráshoz jutni akar, küldje be ajánlatát.

Fölkérünk minden fővárosi és vidéki újságkiadóhivatalt, amelyik magyar termelők *collectiv hirdetéseit* (hirdetési iroda mellőzésével) tőlünk megkapni óhajtja, és ily hirdetésekért kedvezményes áratszabni hajlandó, hogy mutaványszámot és ajánlatot küldjön.

Azon termelőket és termelőszövetezeteket pedig, akik burgonyát, paradicsomot, görög és sárgadinnyét, szőlőt, barackot, körtét, almát, szilvát, szilvaizt, (lekvárt) diót, vaját, tojást, baromfit, stb. akár kisebb, akár nagyobb mennyiségekben külföldre való szállítás czéljára már is eladni akarnak, ha egyesületünkhöz fordulnak, oly kiváló külföldi czégekkel hozhatjuk összeköttetésbe, melyek e cikkekkel itthon veszik át, minden mennyiségben a legjobb elérhető áron.

Levélezimünk:

„Magyar Védő Egyesület.”
Budapest.

A II. Ker. Szociális Kurzus programja.

Augusztus 17-én hétfőn:

Délután 9 órakor:

Szent mise az egyetemi templomban.

Délután 10 órakor:

Előadások a Katholikus Kör disztermében (IV. ker., Molnár-utca 11.).

1. megnyitó beszéd. Mondja: *Giesswein* Sándor dr. kanonok.

2. Keresztény szociálizmus és a keresztény szociális kurzusok. *Mailáth* József gróf.

3. A falu védelme. *Helvey* Lajos dr.

Délután 3 órakor.

Előadások:

1. Mezei munkások egyesületei. *Virág* István tanár.

2. A háziipar társadalmi, gazdasági fontossága. *Vaszary* Mihály primási bányafelügyelő.

3. A telepítés és parcellázás. *Ernst* Sándor dr. orsz. képviselő.

Este összejövetel a Budapesti Katholikus Népkörben.

Augusztus 18-án, kedden:

Röggel 8 órakor:

Szentmise az egyetemi templomban 6 Felsőge apostoli királyunk születése napja alkalmából.

Délután 9 órakor:

Előadások:

1. Szövetkezeti ügy, ker. fogyasztási szövetkezetek. *Vildfeuer* Károly dr., ker. szövetkezeti központi igazgatója.

2. Takarékpénztárak. *Ifj. Weninger* Mátyás, főpátsági gazdatiszt.

3. A kivándorlás. *Szilvek* Lajos dr. theologiai tanár.

4. A romániai kivándorlás. *Páll* Albert, gyergyóalfalusi katolikus tanító.

Délután 3 órakor:

Előadások:

1. Katholikus ifjusági egyesületek falun. *Esztergályos* József, mocsai katolikus tanító.

2. Városi ifjusági egyesületek.

3. Katholikus legényegyesületek. *Erdősi* Károly.

Este összejövetel a Kath. Közp. Legényegyesületben.

Augusztus 19-én, szerdán:

Röggel 8 órakor:

Előadások:

1. Munkásegysületek. *Giesswein* S. dr. kanonok.

2. Ingyenes jogvédelem. *Herényi* Jenő dr. ügyvéd.

3. Egyesületek munkásnők és cselédleányok számára. *Bundala* Mihály, pápai kamarás.

4. A munkások állapota Magyarországon. (Bérviszonyok. Vasárnapi munkaszünet. Sztrájkok.) *Notter* Antal dr.

Délután 3. órakor:

Előadások:

1. Munkanélküliség és munkaközvetítés. Munkanélküliség elleni biztosítás. *Frey* János dr.

2. Védekezés az alkoholizmus ellen. *Kirschaneck* Ödön.

3. A sajtó terjesztése. Antiszociálalista irodalom. *Bonitz* Ferencz, lapszerkesztő.

*

Este a keresztény munkások ünnepe.

A keresztény szociális kurzus ügyében a jelentkezések és minden megkeresések a Katholikus Egyesületek Orsz. Szövetségének irodájához küldendők. (Budapest, IV., Molnár-utca 11.)

*

A kurzus ideje alatt a kath. tanítók és növendék-papok ingyen lakásban és ellátásban részesülnek.

*

A magyar kir. államvasutak igazgató-

ságától vett értesítés szerint a magy. kir. államvasutak, valamint a kassa—oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól — az üzemökben álló helyiérdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomnak kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve úgy a gyors-, mint a személyvonatokon Budapestre mintegy 30 százalékkal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. E menettérti jegyek ez év augusztus 16—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonathoz (expresssvonatok kivételével) fognak kiadatni. A menettérti jegyek öt napig érvényesek oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva, a visszautazást legkésőbb az ötödik nap éjféltől meg kell kezdeni, megjegyezvén azonban, hogy a visszautazás legkorábban csak augusztus 20-án délután történhetik, korábbi visszautazás esetén a jegyek érvénytelenek. Utmegszakításnak sem menet, sem jövetkor nincs helye. Gyermekekre külön engedmény nem engedélyeztetik.

H I R E K.

Hálaadó istentisztelet. Városunkban a szerencsés pápaválasztásért épen a koronázás napján, a múlt vasárnap tartatott meg a hálaadó istentisztelet. A szentmisét, melyet Te Deum vezetett be, dr. *Kádár* Ábrus prépost-kanonok mondotta áldozárok és növendékpapok segédletével. Evangélium után *Tóth* József segédlelkész lépett a szószékre, találóan ecsetelvén e nap jelentőségét, mely a keresztény világnak örömmünnepe. Az istentiszteleten a püspök ur Ónagyméltósága is jelen volt, ugyszintén a meghívott tisztikar és a hatóságok. A kis zárda-templom egészen meg volt telve az ünneplő közönséggel, mely Isten áldását kérte az új pápa működésére.

Kormánytanácsos nyugalomban.

Említettük lapunkban, hogy *Palezzer* Ernő nagykarolyi kegyesrendi házfőnök megvált ezen állásától és nyugalomba vonult, a rend kormányának azonban továbbra is tanácsosa maradt. *Palezzer* a nyugalom éveit Nagykarolyban óhajtja tölteni, amelylyel hosszas működése folytán élete ugyszólván összeforrt. Ahol áldásos tevékenységét kifejtette, ott akarja esendes elvonultságának napjait tölteni. A kormánytanácsosnak ez az elhatározása rendkívül kellemesen lepte meg Nagykaroly közönségét, hol *Palezzer* általános tiszteltnek, közbeesülésnek örvend.

Fényes esküvő volt tegnap Budapesten. Ujfalusi *Ulfalussy* Miklós remetemezei nagybirtokos, es. és. ki. kamarás, honvédhuszár főhadnagy esküdtött örök hűséget *Garger* Elza urnőnek.

Kegyesrendi tanárok változása. A nagykarolyi kegyesrendi tanárok közül *Jakab* Gyula Magyaróvárra, *Nádor* Béla pedig Máramaroszigetre helyeztetett át. *Gärtner* József tanár a rend kötelékéből eltávozott. Nagykarolyba jönnek: *Matirkó* Konrád Debreczenből, *Boross* Antal Sátoralja-Ujhelyről és *Pozna* József Léváról.

Igazságügyi kinevezés. Az igazságügyminiszter *Abaházy* József szatmárnémeti kir. törvényszéki joggyakornokot ugyanezen törvényszékhez aljogyzónak nevezte ki.

Gyászhir. Részvétel vettük a következő gyászjelentést: *Unger István*, az Osztrák-Magyar Bank szatmárnémeti fiók intézetének főnök-helyettese és neje született *Pirkler Margit*, valamint gyermekei *Ilonka*, *Iréne* és *Pistuka* az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvel tudatják a forrón szeretett testvérnek, sógornő, illetve nagynénjének *Unger Juliának* 8 évi hosszúságú és fájdalmas betegség után életének 35 évében, 1903. augusztus hó 3-án, Budapesten történt gyors elhunytát. A kedves halott hült tetemei folyó hó 4-én tetettek örök nyugalomra! A lelki üdvéért tartandó engesztelő szent mise-áldozat Szatmár-Németiben folyó évi augusztus hó 25-én reggel 7 órakor fog az apáca zárda templomban bemutatni. Szatmár-Németi, 1903. augusztus hó 5. Béke lengjen drága hamvai felett!

Isteni tisztelet sorrendje. Mindaddig, míg a szatmári székesegyház belső megújításának munkálata tart, a róm. kath. hívek a következő helyeken végezhetik ajtatosságaikat s hallgathatnak sz. misét: 1.) a *Cecil-egylet* (Széchenyi u. 15. szám alatt) nagytermében *hétköznapokon* (nyitva reggel 6 órától 8-ig) *reggel 7 órakor*, *vasárnapokon* (nyitva egész délelőtt) *reggel 7-kor*, *9 kor* és *11 órakor* csöndes mise. 2.) a *zárdai* templomban (nyitva reggel 7 órától) aug. 16-tól kezdve *hétköznapokon fél 8 kor* csöndes mise, *vasár és ünnepnapokon fél 8 kor* plébániai nagy mise és sz. beszéd, *9 órakor* káptalani nagy mise és sz. beszéd, *d. u. 4 órakor* litánia. 3.) a *kálvária* templomban (nyitva reggel 1/2 6 órától) csöndes misék minden reggel. 4.) a *temetői kápolnában kedd és péntek* napokon *reggel 8 órakor* csöndes mise.

Jutalomdíj. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szatmárnémeti kir. kath. főgymnasiumnál a 1092—93. tanév folyamán tartott játékdélutánok vezetéséért *Lehoczky József* és *Sándor Venczel* tanároknak egyenkint 88 kor., *Erdélyi Imre* tornatanárnak 264 kor., s *Hozás János* gör. kath. hitoktatónak a mult tanévben teljesített litoktatásért 240 korona jutalomdíjat utalványozott.

A Dónát-bucsu. Vasárnap tartatott meg a Szatmárhegyen a Dónát-bucsu, melyre úgy városunkból, mint Erdődről és a közeli falvakból ezren és ezren rándult fel a közönség. A hegy valósággal be volt népesedve s kellemes látványt nyújtott az ide-oda tolongó sokaság. A kápolnában mise és predikáció volt. A mulatni vágyó ifjuság szombat estét tartotta meg táncmulatságát, melyre a hegyen időköz ugyszólván valamennyien eljöttek s kellemes időtöltésben volt része a megjelent közönségnek. Vasárnap öt helyen volt népmulatság, ami eléggé bizonyítja, hogy jó kedv is, közönség is volt bőven. A kirándulásnak pompás idő kedvezett.

Hymen. *Visnyovszky Károly* kudsiri vasgyári mérnök jegyet váltott *Pap Lóra* kisasszonnyal, *Pap Gyula* kir. állampénztári pénztárnok leányával. — *Kölcsy Zsigmond* udvari földbirtokos leányát *Margitot* eljegyezte *Somogyi Sándor* galgóczi szolgabíró. — *Jóó József* a Szatmár—erdődi h. é. vasut gépgyárában vasestergályos eljegyezte *Mikó Ilonát*, özv. *Mikó Lajosné* leányát. — *Morvay Gyula* könyvnyomdatulajdonos, a nagybányai Morvay és Undi könyvnyomtató intézet beltagja hétfőn délután tartotta esküvőjét Nagybanán *Kornis Ilonka* kisasszonnyal, *Kornis Ernő* malomtulajdonos leányával. — *Szilágyi József* debreczeni fodrászüzlet tulajdonos va-

sárnap tartotta esküvőjét *Czegényi Mariskával*, *Czegényi Elek* polgártársunk leányával.

Ajándék a vármegyei muzeumnak.

A tiszabecsi győzelem emlékére állítandó Rákóczi emlékjel kivitelre elfogadott tervezetét *Kepes Sándor* színyérváraljai andezit kőgyáros egy tized nagyságban elkészítettvén, az az augusztus 5-én Szatmáron tartott Rákóczi bizottsági értekezleten általános közetszést feltett. *Kepes Sándor* ezen mintát a vármegyei muzeumnak ajándékozta, mely hazafias eszelekedetét örömmel adjuk közhírré.

Zászlószentelés Nagybocksón. E hó 2-án magasztos ünnepély közepette szenteltetett fel a kincstári szegődött munkások templomi zászlója. E zászló nem mai keletű, még 1820. évben született, mely idő óta most kapott másodszer új köntöst megyés püspök ur *Ó* nagyméltósága kegyességéből. Az ünnepély, melynek sikeréhez *Ormosi* Ipoly egyházigazgató fáradságtalan munkasága nagyban járult, általánosságban a következőleg folyt le: *Ormosi* Mariska III. éves végzett képezdei növendék, mint koszorus leány az ünnepély megkezdése előtt a többi koszorus leányok kíséretében a zászlóanya lakásán a következő beszéddel kérte meg a zászlóanyai tisztség betöltésére *Kostenszky* Béláné, szül.: *Szaplonczay* Margit urnót: Nagyságos asszonyom! Eljöttünk megkérni nagyságos asszonyunkat, hogy a már elvállalt zászlóanyai méltóságot betölteni kegyeskedjék. A zászlót nemsokára felszentelik, hogy Isten dicsőségéhez ezzel is hozzájáruljunk. Ily magasztos eszme szolgálatában álló zászlóanyának lenni nem közönséges, nem mindennapi megüsztetetés. Nem fogunk ugyan karddal harezolni ama zászló alatt, de kitűzünk egy czélt, t. i. ajtatosan fogunk imádkozni, hogy minél előbb jöjjön el Isten országa. Igérjük, hogy imáinkba zászlóanyánkat is bele fogjuk foglalni, hogy az Isten zászlóanyánkat családja s a társadalom örömeire minél tovább éltesse! E szép bevezetés után a jóságos zászlóanya esőkkel jutalmazta meg a bátor szónokot. Tarazklövésék hirdették a nap ünnepélyét. A róm. kath. templom hajója zöld ágakkal feldisztatott alig volt képes befogadni az ünnepelő közönséget. *Kozma* Béla c. kanonok szolgáltatót szent misét, mely után a kék színű zászló felavattatott igen szép szónoki beszéd kíséretében, a melyet *Kursinszky* Zsigmond segédlelkész mondott e jeligéből kiindulva: „Imádkozzál és dolgozzál!” Maradandó emlékeztetőül a zászlószegzek beverése következtek. Az első szegzet Püspök ur *Ó* nagyméltósága nevében *Kozma* Béla c. kanonok verte be, melyet a saját nevében bevett szeg követett e jeligével: „Isten áldása legyen édes hazánkon és felséges királyunk minden működésén!” A zászlóanya e beszéd közben kalapálta be a szegzet: „E kék színű zászló hűségét jelképez! Legyenek hűek a valláshoz, hazához, munkához, mert ez megelégedést, egyetértést és jólétet teremt!” *Tomcsányi* Gusztáv kincstári erdőigazgató után hevenyészett sorrendben következtek a kincstári erdőszeg, a vidéki s helybeli tanügy és egyéb foglalkozási ágak személyes képviselői, kik szebbnél-szebb mondatok közben hagyták emléküket, különösen *Szabó* Endre lonkai gör. kath. lelkész, ki a királyhoz és független Magyarországhoz való hű ragaszkodás nevében ütött szegzet. *Glós* László m. kir. főerdész, ki betegsége miatt gátolva lévén a megjelenésben, a szegzet a következő beszéd kíséretében küldte: „Kincstári munkások dicséretéért Istent Hogy zászlótok itt diszelg ez ünnepélyen.

Felszentelésre gyűlve hálát mondjatok Püspök urnak, ki felujtá zászlótok.

Zászlótok kék színe jelentse hűségtek,

Melylyel a magas kincstárnak viseltetek.

Hűségtekért pedig azt kívánom nektek;

Áldja meg az Isten a dolgos, munkás kezet!

Abból a számításból, hogy tudósításom csak úgy tökéletes, ha a vége jó, hagytam a végére azt, a mit előbbre kellett volna tennem; tudniillik a zászló koszorus lányai a következő koszorut képezték: A már említett bátor szónokon kívül *Munkácsi* Ella k. a., *Munkácsi* Irma k. a., *Fränkl* Hilda k. a., *Imlauer* Jolán k. a., *Véber* Margit k. a., *Sztász* Mariska k. a., *Zadránszky* Erzsé k. a., *Tamás* Mariska k. a., *Gingold* Tónika k. a.

Működési jutalom. A földmivélségügyi miniszter *Pethő* György gazdasági tanácsosnak, a gazdasági munkás közvetítés érdekében kifejtett működés jutalmául 100 kor. jutalmat engedélyezett.

Öngyilkos orvostanhallgató.

Szarka Géza II. éves orvostanhallgató, *Papp* Gyula adóárnok és neje, szül. *Tamáskó* Erzsébet fia tegnapelőtt sajátkezűleg vetett véget életének. Nem tudni, mi oka a fiatal gyermekember végzetes tettének, ki ily szerencsétlen elhatározásával gyászba borította családját. Temetése Egriben történt, hol fegyverrel kioltotta életét. A gyászoló család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Alulírottak fájdalomal tudatják *Szarka Géza* II.-od évet végzett orvostanhallgatónak, folyó hó 10-én délelőtti órákban történt váratlan elhunytát. A meghaltnak földi részei folyó hó 11-én délután fognak a róm. kath. vallás szertartásai szerint Egriben örök nyugalomra helyeztetni. A szentmise-áldozat pedig folyó hó 12-én reggel 7 órakor fog a helybeli zárda-templomban az egek Urának bemutatni. Szatmár-Németi, 1903. augusztus 11. Nyugodj békében oly korán elhunyt ifju! Szülei, testvérei és rokonai.

A Rákóczi-bál. Vasárnap este pompás idő mellett tartották meg a vármegyei és városi ifjuság által Mikolában rendezett táncmulatságot, hol találkozója volt városunk és a vidék intelligentiájának. Valóságos sokadalom volt ott jelen, mely eljött áldozatát meghozni Rákóczi emlékének. A siker a legvérmesebb reményeket is meghaladja, méltán lehet tehát büszke reá a rendező ifjuság melynek akcióját ilyen fenomenális eredménye koronázta. A táncot műsor előzte meg, melyet *Fehér* Jancsi zenekara vezetett be egy nyitányal. Erre *Csengeri* Gusztáv eperjesi tanár olvasott fel hazafias hangon a Rákóczy korból. *Szentiványi* Sándor sok érzéssel szavalt, *Hadady* Erzsike kisasszony cimbalomjátéka nagy tetszést aratott, végül *Kürthy* József adta elő „Rákóczi Rodostón” című melodramát. A közönség a szereplők iránt megelégedésének zajos tapsokban adott kifejezést. A jelenvolt hölgyek nővsora a következő: *Asszonyok*: Szász Lajosné, Reich Miksáné, Altman Lajosné, Spiegel Ferenczné, Széll Györgyné, Benesik Istvánné, Melegh Gyuláné, Ürge Imréné, Zolnay Elekné, Hronyecz Antalné, Orosz Árpádné, Zeke Vinczéné, Kovács Zsigmondné, Szentgyörgyi Zsigmondné, Ilyés Sándorné, Barkász Albertné, Bónizs Károlyné, Décese Bálintné, Szepesy Endréné, Kondor Bálintné, Domján Lajosné, Polity Jánosné, Horváth Károlyné, Bus Ferenczné, Bélték Gyuláné, Császy Antalné, Osztroviczky Istvánné, Göblyös Péterné, Kádár Jánosné, Hübéry Pálné, Hadady Gedeonné, Lengyel Sándorné, Lengyel Istvánné, Kondor Sándorné, Nagy Istvánné, Nagy

Bálintné, Décsé Ferenczné, Császy Jánosné. *Leányok*; Bónizs Birike, Szász Matild és Ilonka, Szilágyi Gizike, Papp Matild, Szabó Margit, Svimmer Annus, Altman Etel, Békelyi nővérek, Kiss Erzsike és Kata, Melegh Mariska, Kanizsai Etelka és Erzsike, Osváth Ilona, Domján Erzsike és Ilona, Barkász Jolán és Vilma, Lengyel Hedvig és Margit, Kovács Erzsike, Kővár Anna, Dörner Hedvig, Hajdu Irén és Mariska, Hefner Etelka, Lovas nővérek, Zolnay Lidike, Benesik Erzsike, Viola és Ibolyka, Barkász nővérek, Szabó Neli, Sepsy N., Kondor Erzsike, Polity Gizella, Simon Iduska, Hadady Erzsébet és Mariska, Császy nővérek, Szabó Margit (Batiz), Stifler Etus, Hajdu Margit, Széll Idus.

Meghívó. Az ev. ref. egyház javára Dabolezon, 1903. augusztus hó 16-án, (azaz vasárnap) az e célra készült, vízmentesen fedett tágas helyiségben műkedvelői színelőadással egybekötött nyári táncvizsgát rendezünk, melyre a közönséget tisztelettel meghívja a községi és széles környékbeli ifjuság, mint rendezőség. Városi jó zenéről gondoskodva van. Ételek és italok jutányos áron kaphatók. A halmi-i vonatállomásnál, a Szatmár és Királyháza felől az nap d. u. érkező vendégeket díjmentes fogatok várják. A táncvizsgát műkedvelői előadás fogja megelőzni, mikor a „Falu rossza” népszimű adatik elő. Előadás végén görögültény mellett a szereplőkből alakult „Élőkép” bemutatkozása dal- és zenekísérettel. Helyárok személyenként: ülőhely I—II. szék sor 2 kor., III—V. sor 1 kor. 50 fill., a többi sor 1 kor. Állóhely 50 fill., mely a táncvizsgára nem jogosít. Jegyek előre válthatók: Halmiban Merza József ur üzletében, a dabolezi lelkészi hivatalban, s a táncvizsga délutánján 5 órától kezdődőleg a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtalpig nyugtáz a rendezőség. A színelőadás kezdete pont 8 órakor. A táncvizsga egész tartama alatt konfetti- és szerepintin-csata.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület ünnepe. Az Erdélyi Kárpát Egyesület aug. 29. 30. és 31-én Brassóban tartja meg idei közgyűlését. Brassó város pompás természeti szépségeivel, gyönyörű kiránduló helyeivel egyébként is látogatott nyári üdülőhely, a mely a nyaralóknak egyúttal a nagyváros kényelmét is nyújtja és így valóban pompás külső keretűl szolgál a turisztikát fejlesztő egyesület közgyűlésének. E három napra ünnepélyekkel és kirándulásokkal egybekötött változatos szórakozások lesznek Brassóban. *Kirándulás a Cenk-hegyre*, a hol megkoszorúzzák az ezredéves emlékoszlopot, *Hangverseny és táncmulatság. Ünnepi közgyűlés a városi vígadóban, Csángó háziipar kiállítása.* Csángó lakodalom. *Kirándulások a fenséges szépségű Csukásra* kocsin és lóháton és hasonló érdekes szórakozások. Az egyesület e három napos ünnepélyre vendégeket szívesen lát, a kik részére az államvasutak igazgatósága kedvezményes vasúti utazást engedélyezett. Az első osztályon utazók második, a második osztályon harmadik, a harmadik osztályon utazók pedig fél második osztályú menettérít jegyet fizetnek. Az államvasutak központi menetjegyirodája az Erdélyi Kárpát-Egyesület megbízásából a közgyűlés idejére társasutazást rendez Brassóba. Az érdeklődők ez irodában, valamint 27 vidéki fiókirodájában részletes programot kaphatnak és díjtalan felvilágosítást nyerhetnek. A brassói tartózkodás költségei *rendkívül mérsékeltek* és úgy az Erdélyi Kárpát-Egyesület méltán szá-

mit arra, hogy úgy a fővárosból, mint a vidékről számosan vesznek részt a kínáló szórakozásokban.

Patai itthon. Patai György a sikkasztó iskolaszolga, kit másfél hóval ezelőtt fogtak el Brémában, szombaton este érkezett meg két tolonczoló fegyházor kíséretében. A pályaudvaron összegyűlt nagyszámu népsereg megilletődve szemlélte a szerencsétlen, összesett fegyencz siralmas alakját. Az ügyészség börtönébe szállították.

A fortélyos Lászlóka. Nagymuzsaly községben szomorú hírhedségre vergődött Lászlóka József, aki úgy családjának, mint a községnek valóságos rémivé vált. A mult hetekben azért, mert a felesége nem adott neki enni, — egy hat esztendő kis fiút felvett az utcáról, annak kezébe egy égő gyufát adott s a gyermeket a felesége házának ereszéhez felemelte, mitől aztán természetesen nemcsak tüzet fogott, hanem le is égett a ház, s most a szegény asszony gyermekével a szabad ég alatt éjszakázik, mert a rabbiatus embertől való félelmében, ki nejét azóta is folyton üldözi, senki sem mer a szerencsétleneknek hajlékot adni. Lászlóka uram azonban abban a számításban, hogy miután a gyerek kezében volt a gyufa, ez a gyújtogató, s neki baja nem lesz, alaposan csalódott, mert az eljárás ellene folyamatra tetetett s vasra verve vitték Beregszászba.

A lótenyésztés érdekében. A Szatmármegyei lótenyésztés emelésére a földmivelügyi m. kir. minisztérium lótenyésztési jutalomdíj-otzást rendez szeptember hó 8-án d. e. 9 órakor Szatmáron a vásártéren, mely alka ommal a következő államdíjak lesznek kitűzve: I. Sikerült, ez évben ellett csikóval bemutatott anyakanczák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak, öröklő hibáktól mentek s jó tenyész-kanczák kellékeivel bírnak: Első díj 80 korona. Második díj 60 korona. Harmadik díj 40 korona. Negyedik díj 20 korona. Ötödik díj 18 korona. Hatodik díj 16 korona. Hetedik díj 14 korona. Nyolcadik díj 12 korona. II. Négy éves, egészséges, jól táplált és ápolt, öröklő hibáktól ment kanczacsikók számára, melyeket a tulajdonos gazda maga nevelt és állami vagy fedeztetési igazolvánnyal bíró mén által folyó évben fedeztetett és 3 éves kanczacsikók számára, melyek kitűnő tenyész-képességet ígérnek: Négy évesnek első 50 korona. Négy évesnek második díj 40 korona. Három évesnek harmadik díj 30 korona. Három évesnek negyedik díj 10 korona. Pályázhat minden szatmármegyei tenyésztő, ha községlőljárói bizonyítvánnyal igazolni tudja azt, hogy az ez évben ellett csikóval bemutatott anyakancza már az ellés előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított négy és három éves kanczacsikó egy, az ellés idejekor birtokában volt anyáállattól származik és általa neveltetett, a négy éveseknél a fedeztetési-jegy is előmutatandó. Megjegyzetjük azonban, hogy pénzjutalomban csak földműves tenyésztők (kiszgazdák) részesülnek. A pályázatból csak angol telivér lovak vannak kizárva. A bemutatott lovak megbirálása, valamint az odaítélt díjak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a helyszínen fog eszközöltetni. Hogy a díj-otzító bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén Szatmáron a rendőrkapitányi hivatalnál jelentkezni, hol további utasítás nyerend. Kelt Nagykaroly, 1903. július hó 26. *Sváiczzer* Gábor vármegyei lótenyésztési bizottsági elnök. Nagy László alispán.

Mily bajban szenvedő fordul az eredmény legnagyobb kilátásaival a Ferencz József keserűvíz természeti gyógyszeréhez? Óriási tömege az a dolgozó emberiségnek, akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, melynek visszas reakényszerített életmódja folytán akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panaszra van oka. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, s ezért elhíjasodással fenyegettetnek, mindig a biztos belülrüléseket hatványozó Ferencz József keserűvízhez menekülnek. Ez esetben elődeinknél részben növényi, részben műleges könnyebbítő szerek, s ezek közt nem ritkán igen költségesek voltak kéznél. E szerek gyakran valamely gonosz következménnyel, káros visszahatással voltak összekötve. A Ferencz József keserűvíz e szereket természetes, erőteljes oldó ereje folytán oly zavaroknál, melyek vérbőség és emésztési hibák folytán jöttek létre, tulszárnyalta már. Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 grammnyi vízzel, reggel éhgyomorral, a víz hőmérséklete ne haladja meg a 12 R. fokot, de ajánlatos külön kóresetekben az orvos urak tanácsát igénybe venni. Bármilyen különbözők is a szenvedések, melyek, kel a természet az ő kedvenczét, az embert-meglátogatja, egyúttal kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű különleges gyógyszerközt, mint a melyet a Ferencz József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használata miatt most már mindenütt még távoli világrészekben is könnyen meg szerezhető.

Pályázati hirdetmény.

Károlyi Lajos gróf ur Ömáltósága erdői uradalmanak **Lajosmajori** gazdaságában szervezett nyilvános jellegű magán-népiskolájánál egy tanítói állomás betöltésére pályázat hirdetetik.

Javadalma: A törvényszerinti két padozott szoba, konyha, kamarával és egy negyed holdnyi kerttel ellátott lakáson kívül:

Készpénzben — — — 400 korona.

Terményekben: 6 hl. buza, 12 hl. rozs, 8 hl. árpa, 1 drb. öreg soány sertés, 16 köbméter tűzihásábfá egy és fél kat. hold tavaszi tengeri föld használata és 1 drb. tehén, 1 drb. növendék üszömarhának nyári legeltetése, melynek pénzürtéke circa — 400 korona.

Összesen: 800 korona.

értékben s az arra jogot nyerőknek évi 100 korona ötödévi korpótlék.

Pályázhatnak róm. kath. vallásu okleveles tanítók, kik a vallástant is képesek tanítani.

Kinevezés még nem véglegesen alkalmazott tanítóknál az egy évi próba év fentartása mellett fog történni s az alkalmazott tanító köteles leendő róm. kath. vallástant is tanítani s azonkívül szünidejében minden gazdasági munkánál úgy külső mint belső irodai teendőknél díjtalanul a tisztség rendelkezése szerint segédkezni, külön díjazást csupán a nagy szünidőben eséplésnél fog naponként két koronát kapni.

Kellőleg felszerelt — Méltóságos gróf **Károlyi Lajos** urhoz címzett kérvények 1903. szeptember hó 10-éig alulírott uradalmi főtitkárhoz küldendők.

Erdőd, Szatmármegye, 1903. Augusztus hó 11-én.

Rébay Dezső.
urad. intéző.

SZEPTEMBER 1-től HÁZITANITÓNAK ajálkozik IV. éves képezdész,

ki egy évig mint kántortanító működött s előzőleg mint nevelő volt alkalmazásban. Kitűnő okmányai vannak. Czim: Somogyi E. ktanító Dobó-Ruszká (Ungm)

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, ISKOLA-köz 3.

Készít mindennemű nyomda szakosa vágó munkákat a **legjutányosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonnal készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtatványokból NAGY RAKTÁR.

IRODAI SZEREK s PAPIROK a

*** LEGOLCSÓBB ÁRON ***

szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„HETI SZEMLE”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre

6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájvíz.

Fogorvosi műtermemet

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve. **készíték: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglaltványon.**

!!! Kívánatra szájpád nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.

Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájvíz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu

első rendű

hasáb-, eser-, bükk- és gyertyán

köbméterje hához szállítva — — — 5.50

10 köbméter hához szállítva — — — 54 kor.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a **Szatmár-erdői h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Teleky-ut. 3. sz. és a Szatmár-Németi-i ipari hitel-szövetkezet árucsernokában Deák-tér 5. sz.**

Tavaszi és nyári idény!!

PÁSKUJ IMRE

Szepességi gyepen fehéritett len-vásznak, damasz asztal- és ágyneműek gyári árakban, valamint szepes-iglói pamutvásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.

Saját készítményű fehérműlím az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért millenniumi éremmel kitüntetve.

Női, férfi, leány- és fiu-fehérművek gyára.

Nagy raktár a híres pécsi keztükből, női derékfűzőkből (Miederekből) nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakendők, gallérok, kézelők stb.

Szekelyföldi és bánati házi iparezickek. Szöttes női és férfi mosókelmék, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék**, reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztüik, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos cretonok, vollek, zefrek és battistok; kalotaszegi „varrottások”, bánati e. zékely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérművek varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre

bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciumok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **szövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o les ón** szállíttatnak
Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.

